

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravištvu (administraciji) in ekspediciji, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristočna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/2. uri popoldne.

Štev. 88.

V Ljubljani, v petek 18. aprila 1890.

Letnik XVIII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 17. aprila.

Budgetna razprava.

(2. dan.)

Za Weberjem govoril je včeraj še Carneri, v prvi vrsti seveda o češko-nemški spravi, za katero je zahvalo izrekal možem, ki so jo dognali, zlasti Plenerju. Druga zahvala je veljala justičnemu ministru grofu Schönbornu, češ, da Štajarska zopet prosto diha, odkar jo več ne stiska roka, ki se ni bala najdražjo reč pri pravosodstvu žrtvovati narodnim sanjarijam! S tem je hotel Carneri mah-niti po ministru Pražaku, kateri si pa mora v posebno čast šteti, če ga možje Carnerijevega kopita grajajo.

Tudi verska šola je prišla na vrsto in izjava škofov o njej, ki je po njegovi trditvi vlado gotovo enako neljubo dirnula, kakor mladočeška poskušnja s češkim državnim pravom. Zato je Carneri prepričan, da grof Taaffe za versko šolo ravno tako malo mara, kakor za češko državno pravo. Konečno je zagotavljal, da Nemci sicer ne bodo podirali češko-nemške sprave, da se pa zaradi tega še ne udajo grofu Taaffeju na milost in nemilost. Oni nikdar ne opusté boja za svoje dobro pravo, in edino, kar jim je pri sedanjih razmerah mogoče, obstoji v tem, da postavijo puške na tla.

Veliko veselost vzbudil je Carneri po neki jako resnični trditvi, ki mu je pa proti volji iz ust prišla. Govoreč o vojaštvu, je namreč rekel: „Predobro vem, da v Evropi ni države, ki bi bila tako srečna, da bi bil liberalizem v njej nemogoč!“ Ko ga je dr. Kathrein opozoril, da to je tudi naše mišljenje, začel se je Carneri sam smejeti ter se izgovarjati, da je hotel namesto „liberalizem“ reči: „militarizem“.

Zadnji govornik bil je včeraj češki poslanec Hajek, ki je stvarno razpravljal češko-nemško spravo gledé sodnijskih zadev. Ob treh popoldne je g. predsednik sklenil sejo, naznanivši, da se bodo za posebno razpravo vpisovali samo oni govorniki, ki se oglasijo sami, da torej nobeden poslanec drugega, kakor samega sebe, ne more vpisati ali oglasiti.

V današnji seji je prišel prvi k besedi poslanec Türk, ki je zopet razpravljal le češko-nemško spravo; za njim pa dr. Gregorec, ki je prav primerno pojasnjeval zadeve po naših slovenskih deželah, in poudarjal, da se mora češko-nemška sprava raztegniti tudi na druge dežele, ako hočemo mir imeti v državi. Ker Vam pošljem govor njegov po stenografičnem zapisniku, mi ni treba sedaj obširneje o njem govoriti.

Tretji govornik je bil dr. Menger, ki je po svoji stari navadi govoril o vseh rečeh, ki so mu prišle na misel. Za njim pa pride na vrsto dr. Rieger, da tudi on razodene svojo sodbo o češko-nemški spravi.

V prvi vrsti se je obračal proti dr. Gregru, kateremu je odgovarjal, da se hoče on (Rieger) in njegova stranka strogo držati češkega državnega prava, katero je pa dr. Gregr pred nekaterimi leti imenoval staro šaro; sedaj sodi Gregr sicer drugače, ali če tudi v sv. pismu stoji, da je nad enim grešnikom, ki se spreobrne, v nebesih več veselja, kakor nad 99 pravičnimi, mora on (Rieger) vendar zagotavljati, da mu je 99 pravičnih ljubših, kakor spreobrnjeni Gregr. Sicer pa opominja, da sprava še ni dognana, ampak le dogovorjena med posameznimi možmi, in da jo bode treba še le dognati v češkem dežel-zboru, kjer bodo imele vse stranke priliko pretresati jo in ali potrditi ali zavreči. Če Mladočehi ž njo niso zadovoljni, vendar se ne smejo štoliti, kakor da bi le oni zastopali narod češki ali deželo češko. Deželo zastopajo tudi nemški poslanci, narod češki pa poslanci, ki imajo sedaj še večino. (dr. Vašattý: Lepo večino! Klici: Mir! Tiho bodite! Predsednik opominja, naj nikar ne motijo govornika!) Dr. Rieger zatem razpravlja pomen pogodbe in dokazuje, da češki narod ž njo nič ne zgubi; dalje govori o češkem državnem pravu in slovesno sklepa z zagotovitvijo, da se je skozi 50 let trudil za kulturni in politični razvoj svojega naroda. Po časti in bogastvu ni hrepenel, služil je narodu brez dobičkarije; on si ne prišteva nezmotljivosti, ali svest si je, da je delal po svoji najboljši vesti in zavesti in da hoče v tem smislu delati, dokler mu narod skazuje zaupanje. Če mu to zaupanje odmakne, on stopi brez pritožbe

s pozorišča, drugi možje pridejo za njim, ki naj pa delajo v enakem duhu za koristi naroda češkega! Živahna pohvala in ploskanje se je razlegalo po zbernici, ko je dr. Rieger končal svoj dolgi govor, ki se je zlasti odlikoval z nenavadno mirnostjo in premišljenostjo.

Za njim bi bil govoril Dersehatta, pa slišati so bili glasovi: Konec! Predsednik dá glasovati in večina poslancev se odloči za sklep seje, katerega predsednik proglasi ob 1/2. uro popoldne.

Kako se delajo volitve.

V.

Slučajno so pa bili tam tudi drugi ljudje, in med temi natakariji, ki so imeli mnogo opraviti; — kdor je bil tam, vé to. Nekateri natakarije je zaslišalo sodišče, ker jim je več zaupalo, kakor gospodu Kurtigu in njegovim častnim tovarišem, ki so prav za prav tudi deležniki zločinstva in so imenovani za priče le „per nefas“; kajti vprašati ni treba, da so tudi ti gospodje zaslužili zatožno klop. Iz izpovedanja teh se je dokazalo, da je prišel gospod Kurtig nekočkrat pred volitvijo na kolodvor ter se menil tam z gospodom iz Auspitz. Na določeni dan si je zopet brzojavno najel sobo; ni prišel več po noči, temveč po dnevu, in tu je govoril z gospodom iz Auspitz.

Natakar Žiga Schober, ki nima na stvari sami nikakega interesa, priznal je pod prisego naslednje: Ko je prišel vlak z Dunaja, šel je gospod Kurtig z zavitkom k vagonu, in skozi okno se je pokazal g. poslanec našega mesta, Auspitz, vzel je od Kurtiga zavitek ter mu dal svoj smodkino zavitek (Čujte! Čujte! na desnici), iz katerega je bil Kurtig plačan. Kako more Žiga Schober trditi, da je plačal denar osebno sedanji poslanec Auspitz? (Gibanje na desnici.)

Ali tudi to ni dokaz, da je Auspitz z namenom podkupavanja plačal svojerodno več tisoč? (Živahno odobravanje na desnici.) Koliko priče hočete še, da se je resnično to tako sramotno in umazano dejanje zvršilo, katero pa mi odobravamo, če potrdimo volitev? (Živahno odobravanje na desnici.) Seveda

LISTEK.

Izpovedanja bivšega prostomisleca.

(Spisal Leo Taxil. Iz francoščine preložil Martin Ziltir.)

(Dalje.)

Nikoli ne bom pozabil, koliko sem trpel ob spominski slavnosti za Garibaldijem v zimskem cirku, ko sem moral biti v dotiki s tem grdežem, o katerem sem vedel, da je ogleduh in tat. In Canzio, tako odkrit in vrl!... Bil je na tezalnici, rudel je jeze in sramovanja. Toliko je ljubil Garibaldija, da se je udal skrajnemu žaljenju, ko je imel nečastnega Bordona poleg sebe pri mizi pri dveh banketih, pripravljenih laškimi odposlancem, zato, da bi ne motil te slavnosti v generalov spomin. Le eden, major Gattorno, predstavljajoč genovske demokratske družbe, ni mogel brzdati nevolje svoje; in je po seji, v kateri je pariško svetovalstvo sprejelo meč „de La Tour d' Auvergne“, ravnal pri pitni mizi v Flore-ovi kolibi z Bordonom, kakor je zaslužil. Pa osebe navzoče pri prepiru niso nič raz-

umele, ko je bil imenovan Bordone „tat“, po laški (ladro).

Skoraj bi bil jaz obdelal Bordona kakor Gattorno. Bilo je pri obedu, ki ga je pripravil g. Mayer, vodja „Lanterne“, pri sebi, Canziu in njegovim laškim prijateljem, grofu Piancianu, rimskemu poslancu g. Bosdari-ju, ankonskemu poslancu in osnovateljem slavnosti. Jaz sem bil med njimi.

Pri mizi posadi hišni gospodar Bordona med g. Delattre-a, seineskega poslanca in mene. Misliti si je, kako sem bil potr zaradi tacega sosodstva. Bordone se maščuje s predrznostjo. Bil pa je med voditelji, ki so si vedno prizadevali podreti delo francosko-laškega odbora, in si je upal oglašati se. Nisem se mogel premagati, da biga ne bil zavrnil na njegov prostor. Nekaj grenkih besed sva si rekla; nazadnje rečem Bordonu:

„No, dosti je že! Zaradi republikanske časti me ne silite več reči!“ Bordone, ki je vedel, da mi je znana njegova preteklost, umolkne. Tega kratkega prepira ni nihče opazil pri splošni obedni veselosti. Tisti trenutek so na drugem koncu mize Avrelijan Scholl, Yves Guyot in grof de Douville-

Maillefeu ná-se vlekli pozornost gostov po svojih razveseljujočih se protiodgovorih.

Samo g. Dellatre je opazil pripetljaj, in sem prepričan, da ga ni pozabil. Če bo bral to knjigo, mogel si bo razlagati nagibe mojega studa, ki mi ga je delal Bordone, in si bo morda rekel, da pri vseh teh okoliščinah garibaldskih slavnosti sem pokazal prav veliko zatajevanja, ko proti meni zlovoljnost bratov in prijateljev ni imela mej. Res je, da Bordone je bil varvanec lož, jaz pa sem bil v očitnem vojskovanju z glavarji velikega vshoda (Grand Orient) Francije.

Končavam. Vsakdo, ki je nekoliko poznal Garibaldija, je prepričan, da njegova srčna dobrota je bila že slabost. Treba je to pravno razpoloženje v poštrev jemati. Stari laški general ni odgovoren za vsa svoja dejanja. Njegov zli duh, sem rekel in dokazal, je bil Bordone.

Poslednjič, Garibaldi je bil čudovite preprostosti. On ne bi bil nikdar trpel, — kakor je trpel Viktor Hugo, ta norec ošabnosti, — da bi človek pokleknil predenj ter ga molil.

(Dalje sledi.)

je rekel gospod poročevalec večine, da je mogoča pomota.

Jaz mu pa lahko rečem, da se je motil, kajti pomota natakarkarjeva je tem manj mogoča, ker ga je že prej poznal, kar je moral gospod poročevalec v zapisniku pregledati. Natakarkar namreč pravi (bere): „Kajetana Kurtiga poznam osebno; pred kakimi sedmimi leti je imel vojaško oskrbovanje z živežem v Lazih na Moravskem polji.“ To je priznal pod prisego v zapisniku.

Pri takih okoliščinah je po mojem mnenju nemogoče vsak dvom, da je bil v resnici gospod poslanec Auspitz dotični mož, ki je osebno plačal imenovane svote.

Nadnatakarkar potrjuje vse to; seveda ne dogodka o zavitku, ker ni bil onda navzočen. Ta dogodek potrjuje torej najprvo Kurtig sam, — samó Auspitz pravi, da ni bil, bil je kdo drugi, ki ga ne pozná (Veselost na desnici), — a priče, ki so dobile denar, in natakarkar je rekel: „Bil je rogaški tovarnar in državni poslanec Auspitz. (Čujte! Čujte! na desnici.)

Če niso taki dokazi prepričevalni, da je to podkupovanje v direktni zvezi s kandidatom, potem lahko rečem: Nikdar ne bode mogla zbornica ovreči volitve kakega poslanca radi nedovoljene agitacije. Če bode kedaj kak kandidat še bolj nevkreten in se bode še bolj s podkupovanjem pečal, zasluži pač vsekako, da se njegova volitev ne potrdi, že radi nespretnosti ne. V luči teh podatkov bode videli to zanimivo pismo, v katerem je govorjenje o onih 10.000 gld., 3000 gld. itd., čisto drugačno. To pismo je pisal taisti Kurtig in je obetal v njem tudi drugim mestom pobožne ustanove: 10.000 gld., 4000 gld., 2000 gld. itd. Pisem nočem več brati, saj imam pri rokah izvirnike, kakor sem jih imel zadnjikrat. Zavreča se, da ni nikdo imenovan, da je dotičnik celó kristijan, da je pripravljen še enkrat več dati, če se le reši nemška reč v Auspitzu. (Veselost na desnici.) Mož še ni imenovan, ker so ljudje izrazili se, da je že prepozno, ker so se že za drugega kandidata, za gosp. dr. Moravitzo, odločili in ne morejo nazaj vzeti besede, če tudi bi se lahko, kakor méni dotičnik, k prejšnjemu obrnili.

Iz tega se predrzne poročilo večine pravico izvajati, da smo si mi mislili, da pri tolikih tisočih ni šlo za volitev kandidata Auspitzo, temveč za drugega kandidata, in gospoda Auspitzo ni moči vsled tega pozivljati k odgovornosti.

Prebrati Vam hočem še jedenkrat omenjeno pismo, da se mi ne bo očitalo, da sem zamolčal, da govori to pismo za Auspitzo. List se tako glasi (bere): „Ljubi gospod Zalejsky! Ko sem včeraj od Vas odšel, pogovarjal sem se še dalje z materjo in sestro in prišli smo do rezultata, da se stvar do Binkošti završi. Menim, da bode potem kmalu ženitovanje in bo po našem mnenju od Vas odvisno, da Vam sestra mesto pet tisoč prinese osem tisoč, da bode z enakimi deli z Vami vpisana na nezadolžena zemljišča. Tu spet vidite, da se začne vedno nedolžno govorjenje: tu o ženitvi, tam o prodaji zemljišč itd. „Ako bi utegnili do onda potrebovati kaj denarja, pripravljen sem takoj a conto dote postreči. Potem Vam bode toliko preostajalo, da bote mogli uresničiti svoje najljubše ideje s trgovino za sina. Danes dopoldne sem spet govoril z dotično osebo v Moravskem Schönbergu, in ona je s tem zadovoljna, da se ustanovi na ime gospoda župnika in na Vaše ime ustanova za bolnišnico z 10.000 gld., za kreuzbersko cerkev 3000 gld., ustanove za mrtvaški voz 1000 gld., za požarno stražo 2000 gld., za veterane 2000 gld. in različne cerkvene ustanove 3000 gld., ter imam že dvajset srebrnih rent po 1000 gld. in dotične kupone. Meni je prepuščeno, da izročim Vam in gospodu župniku za namenjene namene in na to se vežejo že včeraj omenjeni slučaji, naj se opusti kandidatura Vašega varovanca ter delujete z gospodom župnikom na to, da bota potegnili dotičnega tovarnarja za seboj ali da dasta svoje in svojih pristašev glasove nemški stranki ter delujeta po vnanjih mestih v enakem zmislju. Ako bode Vi, čislani gospod Zalejsky, in gospod župnik edini v principu, pripravljen je dotični gospod, sniti se z Vami v Brnu ali še bolje v češki Tribavi, da se pomenita še o drugih potrebnih stvareh. To se utegne v soboto ali nedeljo zgoditi in prvi shod kandidatov bo prihodnji teden; ako se ne bi sporazumeli, naj se nič ne stori proti kandidaturi nemško-liberalnega moža. „Blagodušni dobrotnik je kristjan“ — to stoji res tu — „tovarnar in premore več milijonov“ — to se že bolj vjema — „ki se je

edini oglasil za kandidata, da bi rešil že 1000 let nemško mesto češkega vpliva. In odkritosrčno povedano, ne izgubi Auspitz s tem ničesar, temveč je še na boljem izvzemši večno slavo, katero si pridobita Vi in gospod župnik za reveže in mestno cerkev. V teku petih let bo prešlo to na Vaše in župnikovo imé, ali ako želi gospod župnik, tudi samó na njegovo imé. Torej, ljubi gosp. Zalejsky! potrudite se deloma v interesu revežev, deloma v interesu, da ste sploh nekaj dobrega storili, kakor včeraj, da določite gospoda župnika. Za Auspitzo se bode vsekako še kaj drugega naredilo. To se bode vse prav lahko izvršilo, ako bode Vi in gospod župnik zavila vso stvar v skrivnost. Taka priložnost, dobro storiti občini, ne povrne se kmalu, torej pričakujem hitrega odgovora, kako si misli stvar gospod župnik. On kot dobrotnik revežem, bode vsekako sprejel ta načrt.“

Drugo pismo je tudi v tem smislu pisano ter obljubljuje dvojno svoto od kandidata. Ker kandidata imenuje „kristijana“, vzbuja misel, da je tu govor o drugem kandidatu.

Gospoda, pomislite to-le: Slišali ste po obravnavi v Brnu, kako vlogo je igral Kurtig in da je osebno od Auspitzo prejel denar in ga izplačal. Iste dni je v drugem mestu zamenjal ta pisma. Ali je mogoče verjeti, da bi bil tukaj z denarjem za Auspitzo, pozneje pa proti njemu? Jaz, gospoda, nimam dotičnega Kurtiga za moža-poštenjaka; pa tudi za takega neznačajnega ga ne smatram, da bi se dal od dveh protikandidatov plačati. Torej trdim, da je Kurtig pisal pisma po naročilu g. Auspitzo in za njega.

Ako je vse to dognano, mirno prepuščam vesti in prepričanju vsacega, ali more zagovarjati volitev, pri kateri so se godile take reči.

To pa morem reči: O taki volitvi avstrijska zbornica ni še sodila, odkar imamo parlament.

Ako visoka zbornica danes potrdi to volitev, odpre vrata na stečaj podkupovanju in umazani kupčiji. (Živahna pohvala na desnici.) Nobenemu se ne bode moglo pozneje očitati, kajti vsakdo se bode lahko izgovarjal: Taki slučaji so se že dogodili, in vendar je zbornica potrdila volitev. Ako imate pogum, da rečete: „Nam je vse jedno, mi potrdimo volitev“, potem storite! Dokler pa imam jaz čast biti član državnega zbora, ne morem glasovati za tako volitev, naj bode kandidat te ali one stranke. Dolžnost je vsacega poslanca, da glasuje po svoji vesti in prepričanju. Da si ne nakopljemo sramote, moramo volitev ovreči in prosim Vas, da glasujete v tem smislu. (Živahna pohvala na desnici.)

Hus v svojem in sedanjem času.

XXXII.

Minuli so dolgotrajni silni morilni boji, katere je provzročila francoska prekucija, ki so iztisnili ubogemu ljudstvu na milijarde denarjev, potoke solz in krvi, to je bil očiten in občutljiv sad revolucije, pa svet ga noče videti.

Evropa je bila zdelana, upehana, obnemogla, kakor po tridesetletni vojski. Vse je želelo miru, zato so bili vsi vladarji edini, da ga branijo in čuvajo proti vsacemu, kdor bi ga hotel rušiti. To je bilo lepo in dobro, pa še ne vse. Pomagati ljudem in državam do moči pravne in gmotne, to je bila glavna naloga, in res lotili so se je vse države bolj ali manj srečno in z uspehom.

Avstrija naša je bila silno ubožala; finance razrite, papir ob veljavo s prisilnim kroženjem itd. Naši finančni ministri so poskušali marsikaj, prav pravega vendar niso zadeli in lahko rečemo, da je bila finančna politika v Avstriji od teh časov sém v nespretnih rokah do danes. Dunajevski je sicer spreten mož, pa so razmere prehude; za dobro reformo potrebujemo drugačnih mož v državni zbor.

Večjega pomena je bila še notranja in vnanja politika. Omenili smo že kancelarja Metternicha, moža odločnega in skrbnega, pa žal, da preveč v krivih načelih zapletenega. Vsi ministri in uradniki so bili navzeti jozefinskega duha, ker v bojnih časih ni razvoj v upravnih in ustavnih strokah nič napredoval, in stari uradniki so bili jozefinci. Ne pravimo, da ni bilo med njimi posebno dobrih, poštenih mož in značajev, a vladini upravni duh je ostal jozefinski in ta je moral roditi zmešnjave, kakor prvokrat. Razložek je bil le-ta, da je Jožef II. delal silno in naravnost proti cerkvi, pod Francem I. in Ferdinandom I. pa so hoteli edinost s cerkvijo, a cerkev je bila po bojih in jozefinizmu toliko

opešala, da se ni veliko branila tega tujega škodljivega faktorja. Večina Jožefovih postav v versko-političnih rečeh je ostalo in nove določbe so se od starih malo ločile v sistemu. Vladal je tudi pod Metternichom jozefinizem, ki ni drugega, kakor caesaropapizem.

Tako so se držali naši državniki pod Francem I. in Ferdinandom I. napačnega principa nasproti cerkvi; cerkvi je to najbolj škodovalo. Izgubljala je svojo lastno nadnaravno moč, vedno bolj se je poniževala in prišla slednjič na ono stopinjo z drugimi herezijami in družbami, a njeno spoštovanje pri ljudstvu je padlo še nižje ravno zato, ker je bilo njeno stalo nenaravno, ne pravo. Stari državniki in stari škofje tega niso tako zapazili, ker se to ni hipoma zgodilo, in ker je na zunaj ostalo vse še precéj prijazno. Znotraj pa je moč in delavnost cerkvena pojemala in vsi, ki so rastle in se učili in vzgojevali, navzeli so se tega duha; in ko so leta 1848. stopili na politično polje, bili so popolnoma dovzetni za prevratne ideje na versko-političnem polju, ker jim je podlaga za to bila že vcepljena po jozefinizmu.

Ta nenaravna zveza cerkve z državo bi ne bila tako spravila cerkve ob veljavo, ko bi bila država sama ostala pri ljudstvu priljubljena. Ker pa so se podložniki naveličali strogega absolutizma in pretirane centralizacije, začeli so se upirati takemu pritisku od strani vlade; ker pa so našli cerkev v državi in cerkvene predstojnike le nekako državne uradnike za policijske posle, je mrznja države polagoma prešla tudi na cerkev in to je bilo hudo.

Politični pregled.

V Ljubljani, 18. aprila.

Notranje dežele.

Ogerska. Poslanec Meslényi je v državnem zboru interpeloval vlado, kake zasluge so dale vladi povod, da je priporočila plemenitaštvo žida Schossbergerja, ter vprašal, hoče li vlada omejiti preveliko število odlikovanj. — Nedavno so ogerski listi objavili odredbo naučnega ministra o mešanih zakonih, s katero katoliki ne morejo biti zadovoljni. Dne 12. t. m. so se mnogi ogerski škofje zbrali v Budi pri ogerskem primasu ter sklenili, da bodo o tem vprašanju prosili sveta v Rimu, kakor l. 1840. in 1886. Grof Csáky, sedanjí naučni minister, je sicer prišel z najboljšo voljo vrevejati stvari, ki spadajo v njegovo področje, vendar pa nima poguma, da bi naravnost povedal protestantom resnico. Treba bi bilo popolnoma premeniti v tem oziru postavo iz l. 1868., da bi stariši sami določevali versko vzgojo svojih otrok. — Na skrajni levici gospodje niso edini. Več poslancev pod vodstvom Gabrijele Ugrona hoče se ločiti od dosedanjih svojih tovarišev. Z avstrijskega stališča želimo, da bi se ogerska skrajna levica osmešila pred narodom s svojimi zahtevami; njen namen je namreč le šovinizem in ločitev od Avstrije.

Vnanje države.

Bolgarija. Preiskava Paničeve zarote je končana. Zarotniki so imeli bajé ta-le načrt: Mej tem, ko je bil poročnik Ricov na straži v palači prinčevi, naj bi bila vstopila v prinčevu sobo kapitan Molov in poročnik Kisimov, preoblečena v prostaško obleko ter ga prišla. Istedóbnó naj bi ministre in polkovnike sofijske posadke deli v zapor. Ko bi se vse to srečno izvršilo, naj bi bil prišel v Sofijo ruski general, ki bi prevzel začasno voditeljstvo bolgarske vlade in razpisal volitve za veliko sobranje.

Italija. Iz Rima 16. dne t. m. se poroča: Danes je prišla v javnost zelena knjiga o bolgarskih razmerah. 309 dokumentov obseza, in sicer od 15. novembra 1886. leta do 12. novembra 1889. leta. Iz njih je razvidno, da je bilo v vseh premembah bolgarskega vprašanja stalno in popolno sporazumljenje med italijansko, angleško in avstrijsko vlado.

Nemčija. Iz Berolina se poroča dne 16. t. m.: Tudi danes je prišel Caprivi v zbornico in imel govor. Rekel je, da so se vršila resna premišljevanja o časnikarstvu, ko se je ministerstvo preobrazilo. Iz državne pisarne ni prišla odsindob nobena beseda v časnike. Za vnanjo politiko si mora vlada pridržati priložnost, da dobi liste za vpliv na vnanje zadeve, a tudi to se bode omejilo. Prepohvalno se ne bode nobenkrat pisalo. — Minister Herrfurth je rekel z ozirom na uradno časnikarstvo: Vlada ne bo pustila vznemar pravice, da ne bi zabranjala strankarskih napadov, tudi ne namerava vlada sprožiti misli, da bi se odpravil takozvani „velfski zaklad“. Proti temu se je oglasil Windhorst, ki je imenoval uradno časnikarstvo škandal. Herrfurthov govor je uničil ves dobri vpliv včerajšnjega Caprivijevega govora. — Iz Berolina se poroča 15. dne t. m.: „Nordd. Allg. Ztg.“ objavlja naslednje pisanje kneza Bismarcka iz Friedrichsruhe s 14. t. m.: Povodom svojega odstopa in praznovanja rojstnega dne dobil sem mnogo srčnih voščil iz Nemčije in drugih držav.

Močno obžalujem, da mi ni mogoče zahvaliti vsakega za preprijazno voščilo. Prosim torej, da izrazim tem potom svojo zahvalo vsem onim, kateri so mi pri tej priložnosti izrazili svoja meni tako dobrodejna prijateljska čutila. — Danes se je sestavil odbor za Bismarckov spomenik. Za predsednika so izvolili Lewetzova. Lewetzov je prebral cesarjevo pismo, pisano dne 9. aprila imenovanemu odboru, v katerem pozdravlja cesar Viljem z veseljem sodelavo začasnega odbora za Bismarckov spomenik v glavnem mestu nemške države. Prepričan je bajé, da pozdravlja z veseljem vsa Nemčija imenovani načrt. Srčno želi, da bi tudi on sam pospeševal delo Bismarckovega spomenika in sprejme pokroviteljstvo, katero mu je v ta namen ponudil omenjeni odbor.

Francija. Kakor se poroča iz zanesljivih krogov, namerava francoska vlada vse storiti, da za brani vsak najmanjši nemir na dan prvega majnika. — Zborniški predsednik Floquet je poudarjal v svojem govoru v Bordeaux-u, da je francoska armada izvrstno oborožena, katera zagotavlja Franciji varnost in omogoča francosko vlado, da se poslužuje mirovne politike, ne da bi to značilo njeno slabost.

Portugal. Zadnji čas je bil za portugalsko vlado, da je storila energičen korak proti revolucionarnim rogoviležem. Kar pišejo opozicijski listi ravno zdaj povodom kraljevih ukazov, preseza že vse meje. „Ne zabimo,“ — piše neki republikanski list, — „sedmih rodoljubov (namreč kralja in ministrov, kateri so podpisali odlok, da se odpravijo lože in republikanski klubi). Domovina jim je dolžna vso hvalo. Dolžnost narodova pa je, da se jim zato tudi hvaležnega skaže.“ In na drugem mestu piše taisti list: „Ministri so odstranili v interesu kralja najbolj liberalne zakone naše dežele in niso imeli pred očmi zgodovinske resnice, da provzročuje zatiranje prostosti vselej krvavo in strašno revolucijo, med katero se maščeje zatirano ljudstvo z mečem in ognjem za prebite in prizadejane mu krivice. Republikanska in liberalna stranka ste izven zakona postavljeni. Zarótimó se torej za domovino in prostost.“ Ali ni to hujskanje in podpihovanje za revolucijo? Istodobno se poroča iz Madrida v nekem listu, da je mnogo tamošnjih vseučiliščnikov zborovalo z zastopniki portugalskih dijakov in se izrazilo za ibersko pobratimstvo. Sprejeli so resolucijo, katere namen je, ustanoviti ibersko šolsko društvo. Pri takih poročilih pač ni treba posebnega komentara, da nameravajo to in mnoga druga iberska društva združiti Portugal in Španijo v jedno ibersko republiko. — Kakor se piše iz Lizabone listu „Pol. Corr.“, pride kmalu v Lizabono major Serpa Pinto, kateri je dobil pri zadnjih volitvah v državni zbor mandat glavnega mesta. Kakor se poroča listom, namerava se slavni sprejem mnogočislana afriškega preiskovalca; a z druge strani se zagotavlja, da ne sprejmó omenjenega majorja Serpa Pinto tako sijajno, kakor se namerava, ker bi se utegnile nameravane ovacije pretvoriti v protivladarske demonstracije.

Izvirni dopisi.

Z dežele, 16. aprila. Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za naš kraj in okolico je napravila v nedeljo dné 13. t. m. veselico v prostorih visokorodnega našega g. graščaka. Kmalu po štirih se vzdigne zavesa in g. predsednik pozdravi došle goste v jedrnatem navdušenem govoru. Zatem sledi deklamacija „Glas nad Velehradom“. Po tej izborni izvršeni točki pride na vrsto igra: „V Ljubljano jo dajmo.“ Ali tudi to igro so naši diletantje kaj dobro predstavljali, posebno mladini je bila po godu. Potem je bila tombola in nazadnje prosta zabava. Reči moram, da sem bil prav vesel, ko sem čul, da namerava odbor družbe sv. Cirila in Metoda nam po Veliki noči napraviti veselico. Kajti omenjena družba je prevelikega pomena za naš narod in njegov napredek; zato naj se res razcvita in rodi obilno sadú. Tudi radi tega sem bil vesel, ko sem čul o njej, ker je tudi našemu kmetu potreba duševne hrane in blagega razvedrila. In ravno pri igráh je tudi velika priložnost, da se kaže našemu kmetu, kaj naj stori in kaj naj opusti. Beseda sama je čestokrat preabstraktna in priprosti človek še večkrat ne veruje, kar se mu dopoveduje, v igri naj se mu pa kaže konkretni slučaj: vidiš, ta je lahko tako storil in s tem postal srečen, stori tudi ti enako. Namen igre, ali da rečem dramatike je, učiti in blažiti človeško srce. Tedaj tudi blažiti mora igra človeka. In tudi tega potrebuje kmetsko ljudstvo. Vsak pač sam dobro vé, kako surova je tu in tam mladina, in ko doraste, ni nič bolje. Tedaj je naloga vseh vzgojiteljev sploh tudi blažiti srce. In ta namen ima tudi igra (dramatika) in ako hoče svoj smoter doseči, mora tudi na to delovati.

Ako pa sedaj pogledamo igro „v Ljubljano jo dajmo“ in se prašamo, kaj so se navzoči iz nje naučili, pač ne moremo povoljno odgovoriti. Nekega moža sem prašal drugi dan: „No, oče, kaj ste včeraj

videli?“ Mož mi odvrne: „Učili so me, kako naj se ženim, ko mi ta žena umrje.“ Drugi so pa malo godrnjali in rekli, da se kaj tacega mora skriti, ne kar očitno kazati. Vidite, tako misli, tako sklepa naš kmet. In njegova misel ni napačna, jaz mu popolno pritrdim, zato naj me nikdo napačno ne umeje, v mestu bi se človek za kaj tacega še ne zmenil in Boga hvalil, da ni hujšega, ali mi smo na kmetih in moramo vsako stvar razmotrivati s kmečkega stališča, za podlago mora nam biti kmečko mišljenje, kmečko naziranje.

Je-li morda omenjena igra blažila srca navzočih? Zopet moram zanikati. Ako namreč kdo sanja o svojem idealu — — — tak človek se pač ne more imenovati blag. Blag človek je le kreposten človek in take stvari se dandanes vendar še ne štejejo mej kreposti.

Zaključek: Igra ni bila primerno odbrana. Zadnja točka je bila prosta zabava in to je trajalo zjutraj do štirih. Poglejmo zopet to, ali je morda bilo to umestno? Veselico je napravila podružnica družbe sv. Cirila in Metoda in gospodje pač niso mislili na to, da je že glavni odbor sklenil, naj se prirejajo družbine veselice brez plesa. In ako bi tudi tega ne bilo, mi bode pač vsak pritrdil, da ni umestno, ako kaka družba, ki nosi ime kakega svetnika, napravlja veselice s plesom. Mi Slovenci bi morali naša slovanska apostola drugače častiti, da naša reč slovanska res živo klije.

Se z enim merilom merimo zadnjo točko naše veselice! Pred nedavnim časom mi je rekel neki visok gospod, ki ima prav mnogo z ljudmi opraviti, da je glavni smoter njegovega delovanja, da doseže „einen moralischen Bauer“ (npravnega kmeta). Rekel mi je, da razun višjega namena ravno radi tega vedno in povsod deluje vzajemno s cerkvijo, kajti npraven kmet je najboljša podlaga državi.

Tedaj „npraven kmet“, kmet, ki živi po božjih in cerkvenih zakonih. Tak tedaj naj bode kmet. Je-li pa ples v istini isto sredstvo, ki naredi kmeta npravnega? Jaz bi rekel, da ne. In kaj je namen šole? Sam državni zakon pravi, da se mora mladina versko-npravno vzgojevati. In družba sv. Cirila in Metoda je ravno šolska družba in zelo si mora prizadevati, da tudi ona deluje med ljudstvom za versko-npravno omiko, da ne nasprotuje samemu državnemu zakoniku, da molčimo o drugih zakonih. Zato se pa poslužujmo drugih sredstev; ples, da-si sam na sebi indiferenten, nas s svojimi okolščinami ne pripelje do tega smotra.

Iz mengeške fare, 16. aprila. Veličastno in mogočno oznanjeval nam je dné 14. t. m. raz lino velikan mengeškega zvonika v lepem soglasji s svojimi tovariši, da se bližajo vozovi z novimi orgljami, namenjene naši farni cerkvi. Ocena o tem mojster-skem delu, koja je bila v nekaterih novinah opisana, napotila je tudi mene v belo Ljubljano, da si na lastne oči ogledam delo izvrstnega mojstra v tej stroki, g. Goršiča.

Ostrmel sem pred velikanskim orodjem in njegovo vnanjo krasno obliko, kajti vse, karkoli vidiš, vse je lično in primerno narejeno. Kaj naj pa o glasu rečem? Pač le-to, da je pero moje preokorno, da bi moglo opisati to milobo in mogočnost, v koji se vrstijo glasovi. Zamaknen v presladke in milozvočne glasove krasnega umotvora, vzdihnem: Krasno orodje, komu prideš v pest? Ali ni škoda, da te bodo mučile neizurjene roke? Ne vem, kdo naj bi se mi bolj smilil, orglje ali organist ali oba. Trpela bodeta oba veliko, razlika bode mej obema le-ta, da orglje ne bodo potile kurjega pota. Kaj si bomo na boljem z novimi orgljami? Za tacega organista, kojemu so še stare orglje preobile hodile ter mu toliko preglavice delale, bi ne bilo treba tako drazih. Imeli bomo orglje, kakor malo katera druga fara, pa ne bomo okušali njih sladkosti in milobe glasov. Morebiti da z novimi orgljami se tudi navdušenost našega organista zbudi, da bode po njih bolje skakal nego si li mislimo. Želeti bi bilo, da se orgljanje zboljša.

Nebodigatreba.

Dnevne novice.

(Dopolnilne volitve v I. razredu.) Pri današnji dopolnilni volitvi v I. razredu je bilo oddanih 297 glasovnic. Izvoljeni so sledeči gg: Dr. vitez Karol Bleiweis-Trsteniški s 258, Vaso Petričič s 249, Franc Terček s 184 in Ivan Knez s 182 glasovi. V manjšini sta ostala gg.: Karol Pollak s 112 in Andrej Kalan s 101 glasom.

Kandidata neodvisnega narodnega odbora sta sicer ostala v manjšini, a ta je častna. Nismo se nádejali, to naravnost izpovemo, da ste dve petini zavednega meščanstva izrazili svoje nezadovoljstvo nasproti terorizmu narodnih minérjev. Zatrjuje se nam tudi, da je lepo število Nemcev glasovalo z našimi „mladimi“. „Schöne Seelen finden sich.“ Imeli bomo priliko, da obširneje izpregovorimo o teh volitvah. Naj se prej gospodje „luči“ malo odpočijejo, ker peté jih gotovo skelé. Bila je le Pyrrova zmaga.

(Shod volilcev.) Poslanec za brežiški okraj, g. Josip Jerman, bode v nedeljo, dné 27. aprila, ob 3. uri popoldne v Globokem v gostilni pri „Slovenski lipi“ poročal volilcem o delovanji v deželnem zboru.

(V Celji) so se minoli ponedeljek pričele porotne obravnave. „Südsteirische Post“ piše od tam: Gosp. Heinricher, predsednik okrožnega sodišča, je otvoril porotniško zasedanje z nagovorom na porotnike, ter ob enem polemizoval proti državnemu poslancu g. M. Vošnjaku, ki je tudi med porotniki. Ker so bili v tej polemiki tudi osebni napadi, ki ne spadajo v sodnijsko dvorano, vložil je gosp. M. Vošnjak pritožbo na pravosodno ministerstvo.

(Poročil) se je dné 16. t. m. g. V. Bežek, suplent na tukajšnji gimnaziji, z gospodičino H. Jahnovó v Ljubljani.

(Vravnava hudournikov.) Kakor minoli dve leti, pojde tudi letos več kaznjencev na ljubljanskem Gradu na Koroško, kjer bodo pomagali v górenji dravski dolini pri vravnavi hudournikov.

(Umrli) je dné 16. t. m. čast. gosp. Valentin Jarec, župnik v Kostrivnici, star 67 let. Naj v miru počiva!

(V mariborskem semenišču) je prečast. g. dr. Ivan Križanič prevzel profesuro pastirstva in velečast. g. spiritual Karol Hribovšek pa ravnateljstvo v istem duhovnišči.

(Duhovniške premembe v lavantinski škofiji.) Čast. g. Anton Borsečnik, vikar stolne župnije v Mariboru, je postal oskrbnik iste župnije. — Čast. gosp. J. Pečnik je premeščen za družega kapelana v Slov. Bistrico.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda) za Veliko Pirešico ima v nedeljo, dné 20. t. m., svoj letni občni zbor v prostorih Janeza Felicijana na Prešniku.

Raznoterosti.

— Število volkov na Ruskem se ceni na 170.000. Škoda ovac in svinj, katero provzročijo, je tolika, da jo je težko ceniti. Lansko leto postrelili so samo v provinciji Vologda 49.000 in v pokrajini kozanski 31.000 volkov. Vlada plača za vsacega umorjenega sivega tatú 10 rubljev. Statistika omenja istega leta 203 od volkov raztrganih ljudi.

— Slepota v ložah. V Severni Ameriki razširjeno je prostozidarstvo tudi med mešanimi domačini. Pri vstopu novega uda v svoje društvo imajo še večje bedarije, kakor njih beli bratje. V Lexingtonu se je bila zadnjič pripetila velika nesreča pri njih sprejemnem obredu. Obredni mojster je prinesel seboj v prostozidarsko sobo bombo, da bi se bila razpočila pri vsprejemu dveh novih udov. Novincema so zvezali roke in zavezali oči po predpisu njih društva. Komaj stopi obredni mojster z bombo k novincema v sobo, razpoči se po neprevidnosti bomba in težko mojstru roko poškoduje. Novince sta se bila pa toliko prestrašila, da sta odstranivši zavezo z očíj zdijala rožljajoč z verigami iz pošastne sobe. Ko sta se prikazala na ulice, napravila sta strah med ljudmi, kateri so ménili, da imajo dva norca pred seboj.

— Kakó se odpodé vrane s posejanih njiv? Krokariji in vrane so jako koristne živali, toda ob žitni setvi napravljajo vendar obilo škode, ker rujejo iz tal kaleče rastline in zobljejo seme. Proti tej škodi priporočil je Chassant sredstvo, ki je vedno pomagalo. Ubije se nekaj teh ptičev, ptiči se položé ploskoma z razprostrtimi perutmi na njive, katere hočemo varovati. Vrane se ne bodo več vsedle na to polje. Sprva se bodo pokazale z velikim kričanjem po okoli stoječem drevju, a nobena ne bode sedla na njivo, potem bodo pa kmalu zapustile ta kraj.

— Izvrsten gnoj za sadno drevje je cestno blato. To blato ima v sebi mnogo rudnin-skih snovij, katera na drevesno rodovitost dobro vplivajo. S cestnim blatom je pa le tedaj primerno gnojiti, ako drevo sicer dobro raste in mu hočemo le rodovitost ohraniti. Ako pa slabo raste, ali če je opešalo vsled preobile rodovitosti, pa cestno blato ni dober gnoj, temveč rabi kak dušikov gnoj, n. pr. iz hleva. Kadar gnojiš s cestnim blatom, raztresi ga po koreninah okoli debla ter ga podkopli.

— Požlahtnitev vrb. Če hoče kdo vrbe zalujke požlahtniti, izbere naj si za podlogo „salix caprea“ ali pa „salix dasyclados“. Zlahtniti jih ja

vspomladi, kakor hitro vrbe poženo in se da ločiti lub pri podlogah, in sicer s cepljenjem za lub. Cepiči naj se baš pred cepljenjem narežejo, in požahnjeno mesto naj se dobro preveže in z drevesnim voskom namaže.

Narodno gospodarstvo.

Tisa, Krka, Ljubljana.

(Dalje.)

Ali je sploh mogoče ljubljansko barje tako osušiti, da bi na njem, varne pred povodnjami stale vasi in da bi bilo mogoče obdelovati plast rodovitne lapornate zemlje, ki je pod šoto in blatom po nekodi po štiri ali še po več čevljev? To bi bilo morda mogoče določiti še-le tedaj, ko bi se nivovalo ljubljansko polje proti izlivu Ljubljanice v Savo pri Zalogu. Mislimo si, kako je nastalo ljubljansko močvirje potem, ko je jezero odteklo. Pač drugače ne, ker je Sava močnejša, da rabimo prav domač izraz, kakor Ljubljana. Savski prod, nanos, sega v Ljubljani skoraj do pod Grada; še po Gradišču je deloma savski pesek; to se je videlo, ko so temelj za realko stavili; v Latermanovem drevoredu se srečujeta šota in savski nanos. Ljubljana tedaj ni mogla hitro odtekati, je zastajala; vsaka voda, ki nima toliko moči, da bi blato in pesek naprej valila, mora se zablatiti in kar ni narava storila, zvršili so ljudje, ko so ob Ljubljani mline stavili. Tako je močvirje rastlo in rastlo, ker je ta svet kakor kadunja, v katero se izlivajo vode iz bližnjih gor in gričev, pa se hitro po ljubljanski strugi ne morejo odtekati. Dolgo in dolgo so se pripravljali na delo za odpeljavo močvirskih vod, dokler niso l. 1780 vendar le pravo zadeli, in odprli vodam tok naravnost med Gradom in Golovcem. Da bi se bili le prvotne zdrave misli stanovitno držali. Pozneje so tudi začeli Ljubljani strugo po mestu poniževati, in poslednjič se je to zgodilo l. 1860. in dalje. Že so se nadejali, sedaj bo pa dobro . . . ali človek obrača, naravne sile pa obrnejo.

Pred sabo imam spis (operat), ki ga je posebna komisija izdelala o končnem izboljševanju ljubljanskega močvirja, na-nj se tudi ozira poročilo deželnega odbora in poročilo poročevalca gospoda Povše-ta v deželnem zboru dne 21. novembra (15. seja). Spis obsega zapisnik sej dne 28. aprila in 2. in 10. maja 1880 in pa poročilo veščakov v to poklicanih, ki so bili gg.: Salvini, Indra, Podhagsky in dr. Vicentini. Spis ima pridejano razpredelnico (tabelo) od l. 1870 do 1880 in glavni dolžinski profil (Längen-Profil) Ljubljane in cesarskega Grabna od Vrhneke do Fužin. Kakor rečeno, bavil se je naš deželni zbor s to zadevo, pritrtil nasvetom združenih odsekov, finančnega in gospodarskega tudi ogromne troške: 168.500 gld. za vravno stranskih pritokov in 1.380.000 gld. za vravno Ljubljane po mestu in po cesarskem Grabnu nekako razdeli, kakor bomo pozneje govorili, a letos še mislijo začeti z vravno stranskih pritokov.

Drugo važno vprašanje se nam po sili vriva, ali bode res s tem delo dovršeno? 25.000 oralov rodovitne zemlje, to bi bilo že vredno tolikih troškov. Gospodje na merodajnem mestu mislijo: da! Veščaki so na dana vprašanja točno in razločno odgovarjali, izračunili vse, kar se je od njih zahtevalo — seveda, kar se sploh more preračunati. Ali pri povodnjah, posebno pa pri ljubljanskem močvirju delujejo faktorji, katerih učinki se ne dajo preračunati. — Pri osuševalnih delih so dosihmal v mnogih slučajih ravnali tako, da so z eno roko podirali, kar so z drugo stavili, češ, sedanja tehnika sedaj vse premagal? Zgodovine osuševanja ne pišem, omenjam le to, kar star, sicer priprost opazovalec teh del pomni. Ljubljana n. pr. je imela v pr. stoletju le dvoje lesenih mostov, frančiškanski in čevljarski (sedaj železni) most. Ljubljana je tekla kar po vrhu, tako da je človek lahko zajel s škafofom. Še čolni se je ob povodnjah vozilo po Spitalskih ulicah. Kako visoko je Ljubljana segala, vidi se lahko na podzidu pri Čojzovi hiši onstran in grofa Blagaja hiši tostran Ljubljane, kjer so še sedaj železni držaji za čolne. Hiše brez posebne globoke pod-

lage so stale tik Ljubljane. Opustimo drugo in začnimo z letom 1828., ker tačas so predrl kame-niten prod pri nekdanjem Kodelijevem mlinu, kjer je sedaj prisilna delavnica. Vsled tega dela je Ljubljana po mestu zelo, zelo padla, a hiše na levem obrežju so se hotele podirati, podvzivali so se z delom, da jim niso v vodo ušle; koliko so jih postavili, lahko se še sedaj nekako opazuje, in je glasen klic za sedanji rod!! Kacih deset let pozneje so se zopet resno dela lotili, najprej pri Cesarskem grabnu, a žalibog! premalo, in potem pa pri Ljubljani po mestu, tam pa bolj izdatno. Ljubljano so zaprli v Krakovem. Delo je trajalo več let. Koliko so tačas strugo poglobili, vidi se na spodnji poševni škarp, na katero se naslanjajo zgoreni navpični nabrežni zidovi. V tisti dobi so podrli lesen frančiškanski most in postavili mesto njega krasno izdelan kamenitni, ki je menda stavljen za večne čase. Sedaj mu pa očitajo, da vodo zadržuje, preté mu pogin, saj so v račun postavili za železni most 42.300 gld. — Poglavitna napaka tistih del je pa bila, da so preveč potrosili za Ljubljano, a premalo za Cesarski graben. A kljub temu je bilo delo plodovito.

Močvirje so začeli bolj in bolj obdelavati, mislili so, sedaj pa pojde. A kaj se zgodi? Ko so železnico preko ljubljanskega močvirja delali, napravili so trden kamenit nasip preko močvirja, a niso skrbeli za potrebni prelaz vodom drugje kakor ob ozki stari in novi Ljubljani. Veščaki so v 10. vprašanji odločno poudarjali, koliko kvare zaradi tega nastane barjanom, in tudi ljudje so se že večkrat pritožili in prosili pomoči. A kedar komisija pride pogledat, zmuznila se je že voda po strugi, barjanom pa ostanejo uničeni pridejki itd. Kdo bo tukaj odpomogel? Kdo povrne barjanom škodo, ki trpi zaradi te zamude potrebne previdnosti? Kdo bo ljudem zameril, ako so postali tako nezaupljivi?

Telegrami.

Dunaj, 18. aprila. Vlada je predložila postavo o plači suplentov na srednjih šolah, ki so vojaki, z ozirom na njihovo dolžnost za časa aktivnega službovanja pri armadi. Nato se je nadaljevala budgetna debata. Finančni minister je izjavil, da bode davek od žganih pijač dosegel proračunjeno svoto; trditev, da žganjarska postava znižuje ceno, ni resnična. Da so nekatere žganjarje od-pustile delavce, ni kriva postava, temveč nizka cena špiritu. Sicer pa prošnje za od-puščenje kazni dokazujejo, da mnoge zaloge niso pravilno naznanjene. Proračun se strinja s proračuni drugih dežel. Dohodek od to-baka ni tako reden, kakor pri drugih davkih, ker konsum ni tako stalen. Vendar raste tudi ta dohodek, kakor kažejo izkazi. Da je meseca decembra pal ta konsum, kriva je influenza. Država je še v srečnem položaji v primeri z drugimi, da more potrebne in-vesticije pokrivati z rednimi dohodki brez posebnih kreditov. Železi je, da bi se plačala stara renta, a to se more zgoditi pri rednem prebitku. To je mogoče z večjo prihranitvijo ali večjimi dohodki, toda oboje ima svoje meje. Leta 1889 je vlada z dohodki pokrila vse potrebe, s čemur mora zbornica biti za-dovoljna. (Pohvala na desnici.) Minister do-kaže s številkami, da je donesek sladkor-nega davka v zadnjem četrtletju bil jako ugoden. Finančni minister govori še dalje.

Pariz, 17. aprila. Francoska vlada je storila potrebne korake, da zabrani neredne dne 1. maja.

Praga, 17. aprila. Zvečer so razgrajali pekovski pomočniki pred stanovanjem združ-nega načelnika. Prijeli so sedem oseb.

Umrli so:

15. aprila. Marija Her, mestna uboga, 63 let, Krakovske ulice 7, pljučni emphysem. — Ana Klemenec, strojevodjeva vdova, 30 let, sv. Petra cesta 75, jetika.

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje	Veter	Vreme	Mokri-ne na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
17. 7. u. jut.	724.7	6.8	brezv.	oblačno	6.00
2. u. pop.	723.0	15.0	szapad.	"	dež
9. u. zveč.	723.9	10.6	brezv.	dež	

Srednja temperatura 10.8° za 1.6° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

18. aprila.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	88 gld. 95 kr.
Srebrna " 5% " 100 " 16 %	89 " 10 "
5% avstr. zlata renta, davka prosta	110 " 25 "
Papirna renta, davka prosta	101 " 40 "
Akcije avstr.-ogerske banke	945 " — "
Kreditne akcije	298 " 50 "
London	119 " 05 "
Srebro	— " — "
Francoski napoleond.	9 " 45 "
Cesarski cekini	5 " 66 "
Nemške marke	58 " 45 "

Stanje avstro-ogerske banke

dne 15. aprila 1889.

(Brzjavno poročilo.)

Bankovcev v prometu	gld. 396,948.000 (+ 7,007.000)
Kovinski zaklad	" 241,381.000 (— 171.000)
Listnica	" 140,646.000 (+ 9,016.000)
Lombard	" 22,524.000 (— 861.000)
Davka prosta bančna rezerva	gld. 50,156.000 (— 8,889.000)

Javno vprašanje!

More li gospod Josip Gecelj, bivši davkarski uradnik in sedaj glavni uradnik okrajne bolniške blagajne ljubljanske, po cele ure muditi se in agitovati na rotovžu pri volitvah ter vplivati na volilce, kakor se je godilo te dni, in ali nima ta veljavni gospod drugega posla dovolj v svoji pisarni?

V Ljubljani, dne 16. aprila 1890.

Miren volilec.

Palice

v bogati izbori priporoča za prihodnjo sezono (10-8)

I. kočevski domači obrt v Ljubljani, Schellenburgove ulice 4.

Za prekupevalce vsekako najcenejša zaloga.

Marijacejske želodčne kapljice

posebno zdravilne pri želodčnih boleznih.

Izkušene pri pomanjkanju teka, slabosti želodca, napenjanju, kislem riganju, koliki, prehlajenju želodca, gorčici, slatenici, gnjus in bruhanju, glavobolu (če izvira iz želodca), krču v želodcu, zaprtju, prenapolnjenju želodca z jedili in pijačami. Cena ene steklenice z navodilom rabe 40 kr., dvojne steklenice 70 kr. Osrednji razpošiljatelj: Lekarnar KAROL BRADY, Kromeritz (Moravija). Varnostna znamka. Svarilo! Pristne marijacejske želodčne kapljice se mnogo ponarejajo. — V znak pristnosti mora biti vsaka steklenica v rudičem zavrtku, na katerem je odtisnjena zgorajšnja varstvena znamka, poleg tega mora biti pa na vsakem navodilu rabe zaznamovano, da je bilo tiskano v tiskarni G. Guseka v Kromeritz.

(29)

Marijacejske čistilne kroglice.

Že več let z najboljšim vpehom pri zaprtju in zapenjanju rahljene kroglice se sedaj mnogo ponarejajo. Paziti je tedaj treba na zgorajšnja varstvena znamka in podpis lekarnarja C. Bradyja, Kromeritz. — Cena 6 kroglic 30 kr., 12 kroglic 50 kr., 24 kroglic 80 kr. — Če se denar naprej pošlje, stane 6 kroglic s prosto depozitovno 1 gld. 30 kr., 12 kroglic 50 kr., 24 kroglic 80 kr. Marijacejske želodčne kapljice in čistilne kroglice niso tajno sredstvo. Predpis je pri vsaki steklenici in skatlici naveden v navodilu rabe. Marijacejske želodčne kapljice in čistilne kroglice se pristno dobivajo v Ljubljani: pri lekarnarju Piccoliju; — lekarnarju Svobodi; — v Postojni: pri lekarnarju F. Baccareichu; — v Škofji Loki: pri lekarnarju Karotu Fabianiju; — v Radovljici: pri lekarnarju Aleks. Rohleku; — v Novem mestu: pri lekarnarju Dominiku Rizoliu; — lekarnarju Bergmannu; — v Kamniku: pri lekarnarju J. Močniku; — v Črnomlju: pri lekarnarju Iv. Blašku.

Tuji.

16. aprila.

Pri Slonu: Abeles, Müller, Schwab, trgovci, baron Kalbermatten in Kahn, z Dunaja. — Goldschmid in Cisilino iz Trsta. Lupfer, uradnik, iz Beljaka. — Supan iz Kroke.

Po kratki rabi neobhodno potrebno sredstvo za čiščenje zob.

Lepota zob. **KALODONT** F. A. Sarg-ov sin in drugovi, c. kr. dvorni zalagatelj na DUNAJ.

Dobiva se pri vseh lekarnah in parfumerijah itd. 1 komad 35 kr. V Ljubljani pri lekarnarjih Erazmu Bircu, Vilji Mayerju, Gabrijelu Piccoliju, Iv. Svobodi, pl. Trnkoczyju, dalje pri C. Karingerju, Josipu Kordinu, Petru Lasniku, M. F. Suppanu, Antonu Krisperju. (52—38)

Izdajatelj: Matija Kalor.

Odgovorni vrednik: Ignacij Žitnik.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.

Išče se prostor za stavbo.

Društvo „Narodni Dom“ v Ljubljani išče za zgradbo svoje lastne hiše in za vrt

prostor na primernem kraju v mestu.

Zategadelj se tem potom obrača do vseh onih ljubljanskih posestnikov, ki imajo kak za omenjeno zgradbo priličen prostor v obsegu 1000 in tudi več štirjaških sežnjev

in ga želé prodati, s prošnjo, naj blagovolé napraviti dotično pismo ponudbo vsaj do

konca maja t. l.

pri podpisnem odboru.

V Ljubljani, dne 3. aprila 1890.

Upravni odbor društva „Narodni Dom“.

(3—5)